

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

92

Szerző

Cím Az árvizi hajós.

Hely

Wesselényi cikkek

Idő

"1902"

Forrás:

Esti újság

Személy

Bp.

1902 IX/17.

(Hely)

(Idő)

Az árvizi hajós.

A fővárosban csak egy utca neve, az irodalomban egy költemény őrzi az árvizi hajós emlékét, a kinek Fadrusz-alkotta szobrát holnap leplezik le egy régi magyar, ma oláhlakta városban: Zilahon. Gyorsan fut az idő s eleven emlékeket sodor magával, halavány hagyománnyá változtatva, mi egykor lüktető élet volt.

Az árvizi hajós gyermekkorunkban népszerű vers volt; ma nagyon kell gondolkoznunk, hogy eszünkbe jusszon. Az igaz, hogy az 1838-iki pesti árviz régi eset s a bátor mentőnek, Wesselényi Miklósnak emléke nincs méltán megörökítve ebben a hálátlan nagy városban.

Hogy kik voltak a hadadi Wesselényiek: elmondja a história, különösen Erdély viszontagságos történelme. Hogy ki volt az ifjabb Wesselényi Miklós: azt megírta Kemény Zsigmond és megírta Jókai. Deli férfi volt, szép magyar levante, hatalmas alaku, szélesvállu, sástekintetű, vasakaratu. Bátor, nemes, nagylelkű, szabadságszerető, halálmegvető, férfias, lelkes, iszonyu makacs, de végtelen jólelkű és

önfeláldozó magyar. Gavallér nagyr, Széchenyi barátja, jeles szónok és tollforgató politikus, minden magyar ügynek buzgó mecénása. Bécsnek, udvari hajlongásnak és kegyelésnek halálos ellensége. Rettenthetetlen, semmi veszedelemtől vizsgálja nem riadó, indulatának és szándékának mindig kész és elszánt harcosa. Ilyen férfi volt az árvizi hajós, de ilyen volt valamennyi Wesselényi.

Az idősebb Wesselényi Miklós véralakata duló fergeteghez volt hasonlatos. Felbőszült indulatában rettentő dolgokat művelt. Jaj volt találkozni véle, szembeszállni halál. A veszedelmet kereste lázas szenvedelemmel. Rendes passziója volt, iszonyu vágatás közben a lovak közé csapni a gyepőt s neki menni az örvénynek; a veszedelem legutolsó pillanatában füttyentett egyet, így állította meg eszeveszett féktelen rohanásukban a vágató paripákat. A jámbor nép, a ki nézte ez Istenki-sértést, keresztet vetett rémületében.

Egyetlen fiát, a későbbi árviz hőst, magához hasonlóan nevelte a zibói oroszán. Erről meggyőzően tanuskodik a következő esemény az

ifjabb Wesselényi életéből.

Hat éves volt a fiúcska, a mikor az udvaron nézte, hogy az apja miként mustrálja lovait, a melyek közt egy feltünő szép, de igen nyugtalan és vad csödör is volt. A gyerekek roppant tetszett ez a ló. Az apja ezt észrevette és megkérdezte tőle:

- Rá ülsz?
- Nem, felelte habozva a fiú.
- Miért nem?
- Mert félek.

Erre az apja rárivallt:

— A Wesselényiek sohasem félek!

Azzal ráültette a fiúcskát a lóra és suhintott az ostorával. A ló elvágatott, hátán a hatéves gyerekekkel. Egy füttyentés s a vágató ló megállt; az ifju Wesselényinek nem esett baja.

De nemcsak ilyen nevelésben részesült az ifjabb Wesselényi Miklós. Kitünően gondoskodtak szülői az észbeli, értelmi és lelki kiképzéséről is, a minek kifejtése azonban nem tartozik e rövidre szabott sorok keretébe.

Minket itt főképpen Wesselényi-

nek pesti szereplése érdekel a nagy árviz idejében, a miről emlékeznünk illendő kötelesség a hős emlékének felmagasztalása idején. Régi házakban, kegyeletes pesti lakók falán ma is láthatni számos kicsiny képet, a mely a vízzel elöntött fővárost ábrázolja. Az utcán hömpölygött az ár s bátor evezősök csónakon járták be a várost, s mentők munkáján fáradvá. A hol legfennegetőbb volt a veszedelem, ott megjelent Wesselényi, kiragadva és biztos helyre szállítva embert és vagyont. Herkulesi ereje könnyen győzte a munkát s ő fáradhatatlan volt és éjjel-nappal dolgozott, amíg el nem mult a veszedelem.

Nem volt akkor népszerűbb ember Pesten Wesselényi Miklósnál. Hirét és dicsőségét zengték a lantosok s tetteit magasztalták írásban és képekben. A hálás kegyelet kötelező parancsát teljesítjük, a midőn a kései utókornak emlékébe idézzük az árvizi hajós hősi alakját, mint megkapó példáját a közért való hevülésnek, az önfeláldozó készségnek, a felebaráti szeretetnek és a polgári rokonérzésnek, a melyet minden nemes lélek hiven tanusít mindenkivel szemben, a kit csapás ér, balvégzet üldöz vagy szerencsétlenség sujt.